

Nasze wsparcie. Twój dom.

**PORADNIK DLA
PACJENTÓW W DOMU**

**OGÓLNE ZASADY ŻYWIENIA
DOJELITOWEGO DIETĄ
PRZEMYSŁOWĄ**

	1. Informacje ogólne	str. 3
	1.1. Co warto kontrolować regularnie	str. 3
	1.2. Kiedy będzie potrzebna konsultacja lekarska	str. 4
	2. Sprawdzanie diet i sprzętu	str. 6
	3. Przechowywanie diet	str. 6
	4. Rozpoczęcie żywienia: podstawowe czynności	str. 6
	5. Metody podaży diety	str. 7
	5.1 Metoda podaży za pomocą bolusa	str. 7
	5.2 Podaż metodą grawitacyjną za pomocą wlewu ciągłego	str. 9
	5.3 Tabela regulacji prędkości podaży diety metodą grawitacyjną	str. 12
	6. Podawanie leków	str. 13
	7. Ważne zasady postępowania	str. 14

Ten poradnik nie może zastąpić porady lekarza lub pielęgniarki.

Informacje na temat sprzętu Flocare oraz materiały i filmy instruktażowe dla pacjentów można znaleźć na stronie www.flocare.pl

Nutricia Polska Sp. z o.o.

ul. Bobrowiecka 6
00-728 Warszawa

Serwis konsumencki +48 22 55 00 155*
Poniedziałek - piątek w godz. 9:00 - 17:00
serwis@nutriciamedyczna.pl

POGOTOWIE
RATUNKOWE

999 (z tel. stacjonarnego)
112 (z tel. komórkowego)

*(Opłata zgodnie z cennikiem operatora)

1. INFORMACJE OGÓLNE

Czym jest żywienie dojelitowe

Żywienie dojelitowe polega na podawaniu białka, energii, elektrolitów, witamin, pierwiastków śladowych i wody w postaci specjalnie przygotowanej diety przemysłowej podawanej przez zgłębnik (sondę, gastrostomię) bezpośrednio do przewodu pokarmowego.

Określenie „dieta przemysłowa” wiąże się z przemysłową – farmaceutyczną produkcją preparatów żywieniowych. Składniki pokarmowe tej żywności pochodzą z naturalnych źródeł, takich jak białka z mleka, tłuszcze z olejów roślinnych i węglowodany ze skrobi.

Składniki tych diet są najwyższej jakości, są pozbawione cholesterolu a co najważniejsze znamy ich wartość kaloryczną i odżywczą. Dzięki temu łatwiej kontrolować poziom odżywienia, co jest tak trudne w przypadku samodzielnego komponowania i miksowania posiłków. Zmiksowana dieta kuchenna może nie pokrywać pełnego zapotrzebowania na substancje odżywcze, a źle przygotowana może spowodować niedrożność przetoki odżywczej.

Ważne wskazówki

1. 1. Kontrola

- + Jeśli to możliwe przynajmniej jeden raz w tygodniu kontroluj masę ciała.
- + Przy spadku lub wzroście masy ciała należy sprawdzić ilość lub rodzaj mieszaniny żywieniowej, najlepiej skonsultować się z lekarzem, który rozważy czy należy zmienić jej ilość.
- + Przyrost masy ciała o więcej niż jeden kilogram w ciągu kilku dni może wskazywać na gromadzenie się wody w organizmie.
- + Obserwuj regularność wypróżnień i formę stolca. Norma to od 3 razy dziennie do 3 razy w tygodniu.
- + Należy obserwować kolor moczu. Przy ciemnym kolorze moczu należy zwiększyć ilość przyjmowanych płynów oraz skonsultować się z lekarzem, być może niektóre przyjmowane leki wpływają na jego kolor. Przy ograniczeniu płynów w chorobach serca lub nerek zmianę ilości dostarczanych płynów należy omówić z lekarzem prowadzącym.
- + Należy przeprowadzać okresowe badanie krwi.

1. 2. Kiedy będzie potrzebna konsultacja lekarska

- + Zawsze kiedy dzieje się coś niepokojącego skonsultuj się z lekarzem.
- + Jeśli nastąpił przyrost masy w ciągu kilku dni o więcej niż jeden kilogram.
- + Jeśli nastąpiła utrata masy, choć codziennie dostarczana jest zalecana ilość pokarmu.
- + Jeśli skóra wokół stomii jest mocno zaczerwieniona, bolesna, występuje obrzęk, swędzenie, wydzielina. Mogą to być objawy zapalenia, które wymagają szczególnej terapii.

Uwaga

Bez konsultacji nie stosuj na skórę wokół stomii maści, proszków lub nalewek, ponieważ mogą one pogorszyć stan rany lub mogą uszkodzić materiał sondy.

Kiedy sonda/ gastrostomia zatkała się, pod żadnym pozorem nie przepłukuj jej pod wysokim ciśnieniem! Używanie ciał obcych, np. drutu, aby przepchać rurkę, może doprowadzić do poważnych obrażeń i uszkodzić sondę/ gastrostomię.

1. 2.1. Biegunka i wymioty.

W przypadku uporczywej biegunki i wymiotów należy skonsultować się z lekarzem.

Biegunki mogą mieć różne podłoże i przyczyny.

Często odpowiedzialne są za to choroby podstawowe (np. zapalenie przewodu pokarmowego, cukrzyca) lub działania uboczne leków. Biegunka może wystąpić także przy nieprawidłowym wykonywaniu karmienia przez sondę (zgłębnik / gastrostomię).

Specjalna żywność do sondy/ gastrostomii zawierająca błonnik może przeciwdziałać biegunkom. Także, gdy wystąpi zaparcie, może pomóc przejście na specjalną żywność zawierającą błonnik.

PRZYKŁADY MOŻLIWYCH PRZYCZYN ROZWIĄZANIE PROBLEMU

Dieta podawana zbyt szybko	Zmniejszyć ilość i tempo podawanego jedzenia. Wrócić do poprzednich dawek po ustąpieniu nietolerancji.
Jedzenie jest za zimne	Podgrzać pokarm do temperatury pokojowej - nie gotować.
Otwarte opakowanie pozostawało przez dłuższy czas w temperaturze pokojowej i pokarm się zepsuł	Jedzenie wyrzucić, a w przyszłości przechowywać zgodnie z zaleceniami.
Obfite pocenie się czy gorączka mogące prowadzić do niedoboru sodu.	Skonsultować z lekarzem opisane objawy

Uwaga!

Szczególnie na początku prowadzenia żywienia dojelitowego zalecane jest powolne podawanie diety i stopniowe zwiększanie jej ilości.

Zbyt szybkie podawanie większych ilości diety przez sondę/ gastrostomię może powodować wzdęcia, biegunki, wymioty i złe samopoczucie.

1. 2.2. Wypadnięcie gastrostomii

W przypadku wypadnięcia gastrostomii należy:

- + przyłożyć jałowy opatrunek, który zabezpieczy przed wyciekami treści z żołądka na skórę i ubranie pacjenta,
- + udać się do najbliższego szpitala celem jak najszybszego założenia nowego zgłębnika. Kanał przetoki po wypadnięciu dostępu bardzo szybko zarasta.
- + warto zaopatrzyć się w dodatkowy sprzęt: gastrostomię Flocare G-Tube, który umożliwi szybką wymianę gastrostomii przy łóżku pacjenta. Taka pomoc i instrukcja zakładania może być udzielona jedynie przez wyspecjalizowaną pielęgniarkę lub lekarza najlepiej z poradni żywieniowej.

2. SPRAWDZANIE DIET I SPRZĘTU

- + Sprawdź, czy nazwa diety, którą dostarczono, zgadza się z nazwą diety przepisanej przez lekarza.
- + Sprawdź datę ważności na opakowaniu diety.
- + Sprawdź, czy wygląd diety jest odpowiedni. Zwróć uwagę na nietypowe osady, rozwarstwienia lub „kłaczkę”. Jeżeli dieta ma jakieś wady, użyj innego opakowania. Nie wyrzucaj „podejrzanej” diety. Zgłoś ten fakt na serwis konsumencki pod numerem telefonu: +48 22 55 00 155 (czynna pon. - pt. w godzinach 9:00 do 17:00).
- + Zawsze wstrząśnij delikatnie dietę przed otwarciem.
- + Sprawdź, czy posiadasz właściwą strzykawkę enteralną lub zestaw do podaży diety.
- + Sprawdź datę ważności sprzętu do podaży na opakowaniu.

3. PRZECHOWYWANIE DIET I SPRZĘTU

- + Nieotwarte opakowania diety i sprzęt należy przechowywać w temperaturze pokojowej (między 5°C a 25°C).
- + Unikaj trzymania diet i sprzętu blisko grzejników, kominków, pieców.
- + Zimą, gdy temperatury spadają poniżej 0°C, nie przechowuj diet i sprzętu w garażach lub innych nieogrzewanych pomieszczeniach.
- + Nie przechowuj diet w zamrażarce.
- + Zużywaj w pierwszej kolejności diety z krótszym terminem ważności.

4. ROZPOCZĘCIE ŻYWIENIA: podstawowe czynności

Lista czynności do wykonania podczas przygotowywania się do rozpoczęcia żywienia:

- 1 Umyj ręce i wytrzyj czystym ręcznikiem.
- 2 Przygotuj powierzchnię roboczą (np. blat stołu) i oczyść ją przed następnymi czynnościami.
- 3 Przygotuj dietę oraz strzykawkę enteralną oraz zestaw do podaży (jeśli będziesz podawał dietę za pomocą zestawu do podaży).
- 4 Umyj ręce i wytrzyj czystym ręcznikiem.
- 5 Przygotuj wszystkie niezbędne elementy na czystej powierzchni roboczej.

5. METODY PODAŻY DIETY

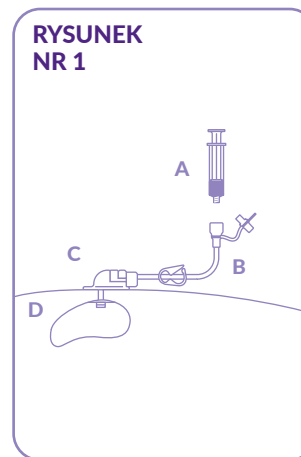
Są trzy sposoby podawania diet przemysłowych:

- żywienie porcjami (bolusem),
- podawanie przy pomocy zestawów do podaży diet metodą grawitacyjną,
- podawanie przy pomocy zestawów do podaży diet przy pomocy pompy.

5. 1. Metoda podaży za pomocą bolusa

Zanim przystąpisz do podania diety pamiętaj o higienie – umyj ręce. Naszykuj dietę, strzykawkę, miarkę z podziałką i odmierz zaleconą ilość diety.

**RYSUNEK
NR 1**

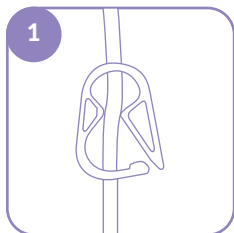

Schemat połączeń żywienia metodą bolusa

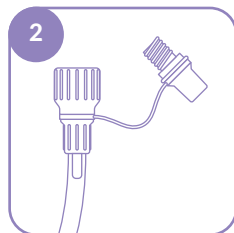
- A. Strzykawka
- B. łącznik zgłębnika
- C. Zgłębnik PEG
- D. Żołądek

Uwaga

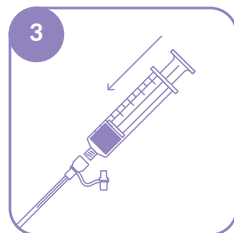
Ze względu na ryzyko rozwoju bakterii i możliwe zakażenie, strzykawki enteralne i zestawy do podaży diety należy wymieniać co 24 godziny.

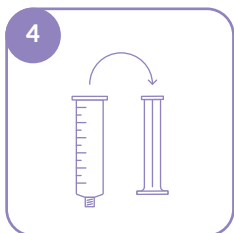
Otwórz zacisk do regulacji przepływu.

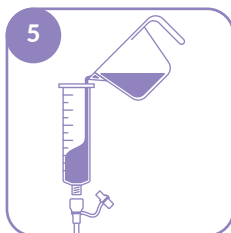
Otwórz zgłębnik.

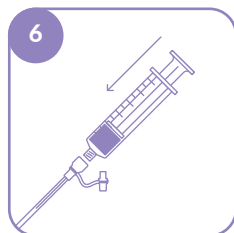
Przepłucz zgłębnik za pomocą strzykawki enteralnej 30-50 ml przegotowanej ciepłej wody. Następnie wyjmij / odkręć strzykawkę ze zgłębnika.

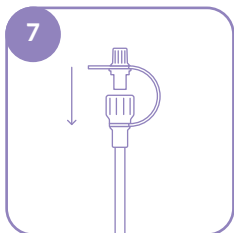
Wyjmij tłok ze strzykawki. Ponownie przykręć / włóż strzykawkę do zgłębnika.

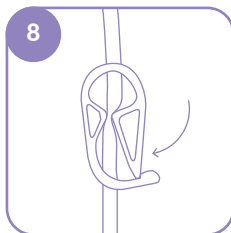
Wlewaj powoli odmierzoną ilość diety, pozwól jej powoli spłynąć.

Po podaniu właściwej ilości ponownie przepłucz zgłębnik 50 ml przegotowanej, ciepłej wody.

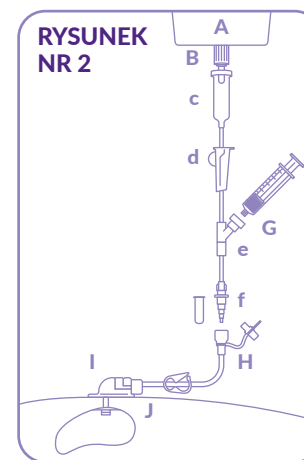

Zamknij zgłębnik.

Zamknij zacisk do regulacji przepływu.

5. 2. Podaż metodą grawitacyjną za pomocą wlewu ciągłego

Schemat połączeń żywienia metodą grawitacyjną

- A. Dieta przemysłowa
- B. Zestaw do podaży diety
 - c. Komora kroplowa
 - d. Zacisk rolkowy do regulacji przepływu
- e. Port do płukania i podaży leków
- f. Koncówka do połączenia ze zgłębnikiem
- G. Strzykawka (>20 ml)
- H. Łącznik zgłębnika
- I. Zgłębnik PEG
- J. Żołądek

Uwaga

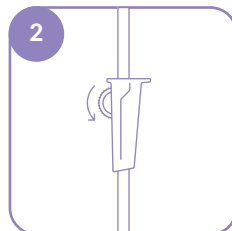
Ze względu na ryzyko rozwoju bakterii i możliwe zakażenie, strzykawki enteralne i zestawy do podaży diety należy wymieniać co 24 godziny.

Oznaczenia literowe odnoszą się do **RYŚUNKU NR 2**

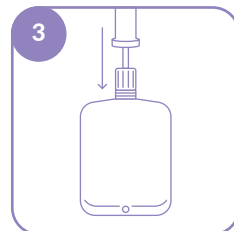
POŁĄCZENIE

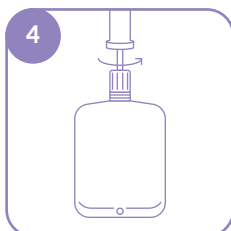
Odkręcić i zdjąć osłonę z opakowania diety (A).

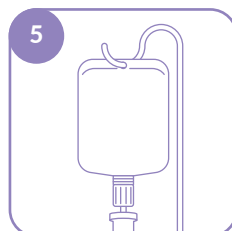
Zamknąć światło zestawu zaciskiem rolkowym (d).

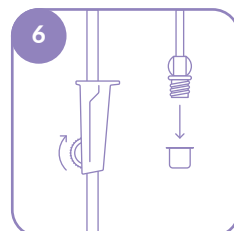
Docisnąć zestaw żywieniowy (B) w dół, aż do przełucia folii aluminiowej.

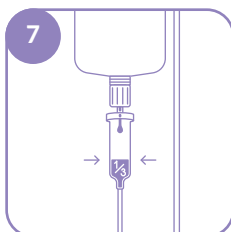
Nakręcić zestaw żywieniowy (B) na opakowanie (A).

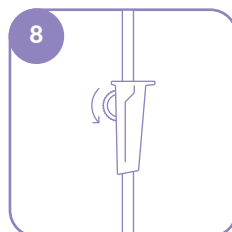
Zawiesić opakowanie z dietą.

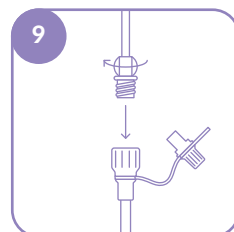
Otworzyć światło zestawu zaciskiem rolkowym (d) i zdjąć osłonę z końcówki zestawu żywieniowego (f).

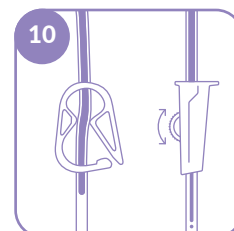
Ścisnąć komorę kropłową, (c) aż do napełnienia jej w 1/3 objętości.

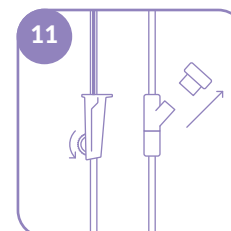
Począkać, aż dieta przejdzie przez zestaw żywieniowy (B), a następnie zamknąć światło zestawu zaciskiem rolkowym po jego napełnieniu (d).

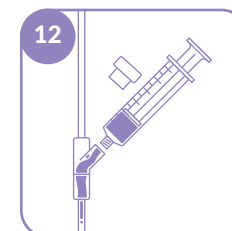
Włożyć i przykręcić końcówkę zestawu żywieniowego (f) do łącznika zgłębnika (H).

Otworzyć zacisk do regulacji przepływu. Ustawić prędkość podawania diety zaciskiem rolkowym (d), zgodnie z tabelą regulacji prędkości: patrz str. 12.

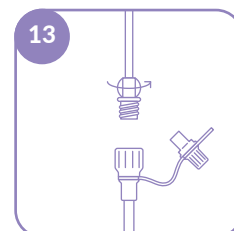

Jeżeli chcemy przepłukać zestaw przez port do płukania, to najpierw należy zamknąć światło zestawu zaciskiem rolkowym (d) i otworzyć port do płukania (e).

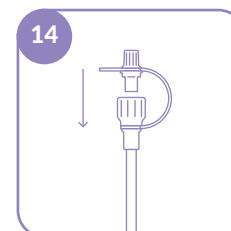

Przepłukać port (e) 30-50 ml wody strzykawką (G). Nałożyć kapturek na port do płukania.

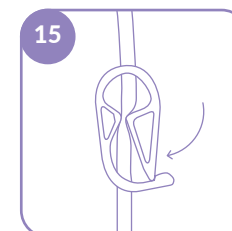
ODŁĄCZANIE

Odłączyć końcówkę zestawu żywieniowego (f) od łącznika zgłębnika (H).

Zamknąć kapturek łącznika zgłębnika (H).

Zamknąć zacisk do regulacji przepływu.

Uwaga

Zestawy mają różne zakończenia, w zależności od tego pasują do butelek lub worków. Zestawy występują w różnych wariantach – do podawania przy użyciu pompy lub w wersji grawitacyjnej – sprawdź wcześniej czy posiadasz właściwy zestaw.

Dieta w workach (opakowania typu Pack) może być podawana przez 24 godziny od momentu otwarcia opakowania, w butelkach w ciągu 24 godzin przy zachowaniu higieny (po otwarciu przechowywać w lodówce), a inne diety (np. przygotowane z proszku) mogą być podawane nie dłużej niż 4 godziny od momentu ich przygotowania.

5. 3. Tabela regulacji prędkości podaży diety metodą grawitacyjną przy użyciu zestawu do podaży

Należy dopasować/policzyć liczbę kropli spadających w komorze kroplowej przez 1 minutę do zaleconego przez lekarza czasu podaży diety.

Przykładowa tabela przeliczająca ilość kropli/min na prędkość w ml/godz.

liczba kropli na 1 minutę	prędkość podawania w ml na godzinę	czas podawania 0,5 litra diety przy tej prędkości	czas podawania 1 litra diety przy tej prędkości
14	42	12 godz.	24 godz.
17	50	10 godz.	20 godz.
20	60	8 godz. 20 min	16 godz. 40 min
28	84	6 godz.	12 godz.
30	90	5 godz. 35 min	11 godz. 10 min
33	100	5 godz.	10 godz.
40	120	4 godz. 10 min	8 godz. 20 min
42	126	4 godz.	8 godz.
50	150	3 godz. 20 min	6 godz. 40 min
56	168	3 godz.	6 godz.
60	180	2 godz. 45 min	5 godz. 30 min
65	195	2 godz. 30 min	5 godz.
70	210	2 godz. 20 min	4 godz. 40 min
80	240	2 godz. 5 min	4 godz. 10 min
90	270	1 godz. 50 min	3 godz. 40 min
100	300	1 godz. 40 min	3 godz. 20 min

Liczba kropli na minutę x 3 = liczba ml na godzinę

1 ml ~ 20 kropli

6. PODAWANIE LEKÓW (nie dotyczy pacjentów z jejunostomią)

Właściwe podawanie leków zapobiega zatkaniu zgłębnika.

Przygotuj:

- strzykawkę,
- odpowiednie leki,
- przegotowaną i ostudzoną do temperatury pokojowej wodę.

Uwaga

Nigdy nie podawaj przez zgłębnik leków bez konsultacji z personelem medycznym.

Wszystkie leki powinny mieć postać płynną (syrop, zawiesina).

Tabletki należy rozkruszyć w moździerzu, rozpuścić w wodzie i podać strzykawką. Unikasz wtedy ryzyka zatkania zgłębnika.

Leki należy podawać zawsze pomiędzy okresami podaży diety przemysłowej. Niezalecana jest podaż leków razem z dietą przemysłową, chyba że zalecenia lekarskie stanowią inaczej.

Podaż leków zawsze ustala lekarz prowadzący, ponieważ nie wszystkie tabletki i kapsułki mogą być kruszone lub otwierane (niektóre tracą w ten sposób skuteczność).

- ➊ Umyj dokładnie ręce.
- ➋ Przepłucz zgłębnik 30–50 ml przegotowanej wody o temperaturze pokojowej (lub inną ilością zaleconą przez lekarza lub pielęgniarkę).
- ➌ Podaj lek strzykawką do zgłębnika/gastrostomii.
- ➍ Przepłucz ponownie zgłębnik 30–50 ml wody o temperaturze pokojowej.
- ➎ Jeżeli trzeba podać więcej niż jeden lek w tym samym czasie, przepłukuj zgłębnik pomiędzy kolejnymi porcjami leków 30–50 ml przegotowanej wody o temperaturze pokojowej lub innym płynem zaleconym przez lekarza.

Pamiętaj

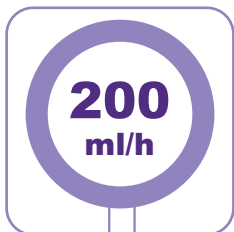
Nigdy nie podawaj leków wraz z dietą i nie mieszaj różnych leków ze sobą, ponieważ może to doprowadzić do zatkania się sondy lub osłabienia skuteczności leków. Po podaniu leków nie podawaj soków, mleka.

7. WAŻNE ZASADY POSTĘPOWANIA

POZYCJA

Zajmij pozycję półleżącą/pólsiedzącą w trakcie żywienia dietą przez zgłębnik i przez co najmniej pół godziny po jego zakończeniu – ułatwi to pasaż pokarmu przez żołądek. **Nieprawidłowe ułożenie może spowodować zachłyśnięcie.**

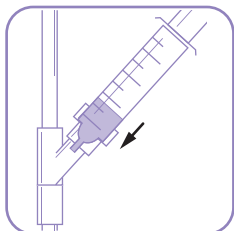
PRĘDKOŚĆ PODAŻY DIETY

Maksymalna prędkość podaży diety to 200 ml/h. Jeżeli dieta dostarczana jest ze zbyt dużą prędkością, może to spowodować problemy (np. nudności, wymioty lub biegunkę). Czytaj: 1.2.1 "Biegunka i wymioty".

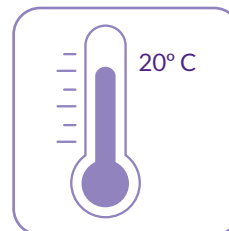
HIGIENA

Umyj ręce mydłem i wodą przed podjęciem jakichkolwiek czynności związanych z obsługą żywienia. Zawsze używaj otwarte opakowanie z dietą w ciągu 24 godzin. Zawsze zmieniaj strzykawkę i / lub zestaw do podaży co 24 godziny.

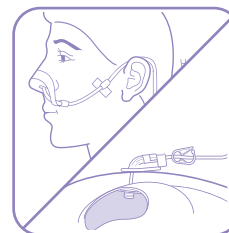
PIELĘGNACJA WYPOSAŻENIA

Płucz zgłębnik przy zmianie diety, a także przed i po podaniu leków. Aby uniknąć zatykania się zgłębnika, należy go przepłukiwać co 8 godzin, objętością minimum 30-50 ml wody.

TEMPERATURA

Podawaj dietę o temperaturze pokojowej.

HIGIENA OSOBISTA

Dbaj o nos, przetokę (otwór prowadzący do żołądka) i jamę ustną, stosując się do wskazówek lekarza. Sprawdzaj regularnie, czy skóra wokół zgłębnika nie jest zaczerwieniona lub podrażniona.

Uwaga!

Dietę możesz podać tylko wtedy, gdy jesteś pewien, że końcówka zgłębnika/gastrostomii jest prawidłowo położona!

Nasze wsparcie. Twój dom.

Nutricia Polska Sp. z o.o.

ul. Bobrowiecka 6
00-728 Warszawa

Serwis konsumencki +48 22 55 00 155*
Poniedziałek - piątek w godz. 9:00 - 17:00
serwis@nutriciamedyczna.pl

*(Opłata zgodnie z cennikiem operatora)